

Izhaja vsak ponedeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četrt
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
dopolnane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RIHARD OREL.

GORIŠKA STRAŽA

Neurankirano tiska se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovo-
ru in se plačujejo naprej.
List, izdaja konsorcij
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk. S. Spazza
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Številka 75.

V Gorici, v četrtek 20. septembra 1923.

Letnik VI.

Za našo mladino

Fasistovska vlada misli izvršiti v državnem življenju Italije veliko reformo. V nasprotju z vso preteklostjo zadnjega petdesetletja uvaja fasizem v italijansko solo obvezni verski pouk. S tem je postavljena vzgoja novega rodu na popolnoma nove temelje. Priznati je treba, da pomeni ta reforma za staro Italijo velik korak naprej.

Za nove pokrajine pa je stvar bistveno drugačna. Pri nas je verski pouk in verska vzgoja mladine že zdavnaj vpeljana, naši predniki so znali verski značaj šole trdovratno braniti in so vse poskuse nasprotnikov vselej zmagovito odbijali. Tako določa pri nas zakon, da se more v ljudskih in srednjih solah vršiti dve uri na teden verski pouk, in sicer kot obvezen učni predmet. Na Trentinskem se vrši v podeželskih ljudskih solah celo tri ure na teden veronauk. Nadalje določa pri nas zakon, da podučujejo veronauk duhovniki, ker so pač oni po naravi za to poklicani in morejo le oni biti pravi tolmači naukov katoliške cerkve.

Taka je pri nas navada že od pamti-veka in nikomur ne pade na misel, da bi moglo biti drugače. Toda — kakor vidamo v časopisju, — misli uveljaviti fasistovska vlada v verski vzgoji sedaj druga načela Verskega poduka mladine naj bi ne vršili v to poklicani duhovniki, temveč učitelji. Ko bi to obveljalo, bi se zvršil v ljudskošolskem pouku naših krajev popoln preobrat. Cerkev, ki je po svojih duhovnikih doslej sama tolmačila mladini svoj nauk, bi prišla ob to pravico in izgubila svoj dosedanji vpliv. Reforma se ne strinja z naukom in načeli Cerkve.

V naših krajih sola ni tolmačila učen-tem le nauka katolicizma, temveč je skrbelo tudi za religiozno življenje mladine. Zato so bile poleg verouka obvezne tudi verske vaje, ki so se po navljale večkrat v letu. Te vaje bi morale sedaj odpasti. Važno je tudi to, da bi se po novem sistemu verouk občutno zmanjšal, in sicer na eno te-šensko uro za vse ljudske šole v mestu in na deželi. Na srednjih solah bi podučevanje katoliškega nauka sploh odpadlo.

«ZVEZA DRUŽINSKIH OČETOV.»

Reforma, ki jo misli vpeljati fasizem v šolstvo, je torej za staro kraljevino velik korak naprej, za nove pokrajine pa odločen korak nazaj. Naše ljudstvo smatra verski značaj šole za nedotakljiv zaklad našega kulturnega napredka in ne mara žrtvovati niti ene svojih dose-danjih pridobitev. Naše matere in naši očetje se zavedajo dobro, da gre v tem pršašnju za duševni razvoj in blagor njihovih lastnih otrok in zato so v svojih zahtevah neomajni. Iste misli in iste volje niso le Nemci in Slovenci, temuč tudi Italijani iz novih pokrajin. Na Trentinskem je začelo med italijan-skimi katoličani mogočno gibanje za obrambo dosedanjega verskega pouka in na tisoče brzojavov je bilo odposla-nih Mussoliniju. Vse občine dežele so se priključile gibanju in njihov klic je zadonel do Rima. Italijanski katoličani so storili še več! Organizirali so «Zvezo družinskih očetov» z izključnim ciljem, braniti verski pouk v šoli.

Toda tudi v nemškem delu dežele je začelo med ljudstvom močno gibanje. Od vasi do vasi se pobirajo podpisi za

versko vzgojo mladine in tisoči mož in žena so že podpisali resolucijo na Mus-solinija. Enodušna zahteva trentinskega ljudstva ima izreden pomen in veli-ko moč, ker so se tudi v starem kraljestvu vzdignili glasovi pritrjevanja. Mogočni in sijajni evharistični kongres v Genovi, ki je zbral na obali Ligurskega morja stotisočglave množice iz cele države, je sklenil resolucijo, v kateri zahteva isto, kar prebivalstvo novih pokrajin.

Ne vemo še, kakšen uspeh so imele odločne zahteve katoliškega ljudstva

Kaj se godi po svetu?

Vprašanje neke se je v zadnjih dneh zelo močno zaostrilo. Dosedanji predsednik reške vlade gospod Depoli je nenadoma odstopil in rimska vlada je poslala na Reko generala Giardina, da vzame v svoje roke vodstvo mesta. Doslej je stal na čelu Reke domačin, odslej naprej poveljuje nad državico italijanski senator in general. Kakšno važnost imamo pripisovati tej spremembi? Po našem se s tem na Reki ni Bog zna kaj spre-menilo. Kajti Italija ima Reko že več ko leto dni v popolni posesti, njeni orožniki in vojaki službujejo na Reki kakor v kaki drugi pokrajini Itali-je, reška vlada se je cel čas obračala v Rim kakor v glavno mesto skupne domovine in prejemale od tam de-narno pomoč. Da smatrajo vladajoči politiki Reke rimsko vlado za svojo vlado, se vidi že v tem, da je gospod Depoli položil svojo demisijo v roke Mussolinija in je nato ministrski svet v Rimu imenoval za vojaškega guvernerja senatorja Giardina. Kaj se je torej spremenilo? Mesto civili-sta imamo na čelu Reke vojaka. Rimska vlada je razglasila, da njen najnovejši korak ne pomeni aneksi-je Reke k Italiji, ampak le navadno spremembo vlade. To je popolnoma resnično. Toda kljub temu ne moremo trditi, da je imenovanje generala Giardina brez vsakega pomena. Do danes je imela namreč Reka vsaj na-zunaj svojo samostojno reško vlado, Depoli je bil kakor rečeno Rečan. Se-daj je tudi to minulo. Položaj je po-stal jasen. Ako bi danes prišlo do pogajanj med Italijo, Reko in Jugo-slavijo, bi ne zastopali Reke Rečani, temveč italijanski general. Italija bi torej govorila v imenu Reke in Italije obenem. Mesto 3 strank, bi si stali nasproti 2 stranki in to je vsekakor važna sprememba.

Razburjenje radi vojaške vlade.

Jugoslovanska vlada je vzela izja-vo Mussolinija na znanje in rekla, da veruje pošteni besedi Italije. Časopi-sje, posebno glasila opozicionalnih strank se pa ne strinjajo z vlado. Skoro enoglasno trdijo, da je zadnji korak Mussolinija prikrita aneksija Reke in zato zahtevajo, naj vlada vsaj protestira. Demokratje pravijo, da bi Pašič molčal, tudi če bi Mus-solini poslal vojaškega guvernerja v Belgrad. Zato zahtevajo, naj se skliče tajna seja parlamenta, na kateri se mora vprašanje Reke temeljito razči-stiti. Mussolini je napravil Pašiču glede Reke nove ponudbe in vse ka-že, da hoče Belgrad nadaljevati po-

pri Mussoliniju. Mi smo navajeni, da ne verujemo mnogo v popustljivost fasi-stovske vlade. Toda v tej stvari upamo vendar, da si rimski državniki ne bodo masili uses pred mogočnim klicem na-roda. Kajti klic se dviga iz najglobljih globlin množic in zadeva največje sve-tinje ljudstva.

Ni je državne oblasti, ki bi mogla in smela prezreti takih zahtev prebi-valstva.

Primorski Slovenci se priključujemo iz polnega srca našim nemškim in ita-lijanskim sodržavljanom, kajti preko vseh političnih in narodnih razlik nas združuje z njimi isti ideal krščanske civilizacije.

gajanja. Opozicionalni listi pa zah-tevajo, naj Jugoslavija pogajanja z Italijo pretrga in izroči vso zadevo Zvezi narodov. Koliko se misli vdati vlada pritisku opozicije, je težko pro-rokovati. V eni stvari pa pišejo listi, da se je vlada vdala. Ministrski svet je sklenil, da protestira v Rimu pro-ti vojaški vladi na Reki. Odpotoval je tudi poseben odposlanec v Italijo in vzel s seboj pismo, ki ga pošilja Pa-šič Mussoliniju. Vsebina pisma je se-veda še tajna. Morda je Pašič nove Mussolinijeve predloge odklonil, mor-da se pa pričnejo zopet pogajanja. O tem nas bodo poučili prihodnji dnevi. Pismo Pašičevo je zgodovinske važ-nosti.

Kaj pravijo v inozemstvu.

Imenovanje vojaškega guvernerja na Reki je na pravilo v tujini zelo različen vtis. Nekateri angleški li-sti trdijo, da je politična premoč Ita-lije na Reki dejstvo, ki se dá spremeniti samo z vojno. Jugoslovani naj gleda-jo torej le nato, da dobé mnogo trgov-skih ugodnosti na Reki. Drugi listi, posebno glasila delavstva so Italiji nasprotni, ker vidijo v Mussoliniju moža, ki je potolkel italijanske so-cialiste in komuniste. Ne toliko radi Reke kolikor radi notranje politike Mussolinija pišejo njemu sovražno. Jasno je, da skušajo Jugoslovani vplivati na inozemski tisk, da bi pi-sal proti Italiji. In res poročajo listi iz Londona, da je razpo-loženje tamošnjega časopisja spre-membi na Reki neprijazno. Belgraj-ska vlada dela na vse kriplje, da bi se prebivalstvo vsled pisave inozem-skega in domačega časopisja ne raz-burjalo in poziva narod k treznemu in moškemu zadržanju. Da bi nastalo splošno pomirjenje, je sklical po-močnik zunanjega ministra gospod Panta Gavrilovič k sebi zastopnike tujih držav, katerim je pojasnil polo-žaj na Reki in zagotovil, da je med Italijo in Jugoslavijo vsak oborožen spopad izključen. Če pride do spora, bo to le diplomatičen spor.

Ultimat Bolgariji.

Našim bravcem smo bili poročali, da so se na Bolgarskem pripravljali tako zvani Makedonstvujušči na vpad v Makedonijo, ako bi bilo prišlo do vojne na Balkanu. Naše poročilo je bilo resnično, kajti te dni je izro-čil jugoslovanski zastopnik v Sofiji bolgarski vladi ultimatum v katerem zahteva Jugoslavija od Bolgarov, naj nemudoma zatrejo gibanje Makedon-stvujuščih, ki hočejo vdreti v Južno Srbijo. Vsak vpad na jugoslovansko

ozemlje mora smatrati Jugoslavija za vzrok vojne in bo v tem slučaju vkorakala v Bolgarijo ter zasedla Sofijo. Makedonstvujušči štejejo ba-je 60.000 mož, katerim načeljuje Teo-dor Aleksandrov. Bolgarija je preje-la menda preko Črnega morja več milijonov pušk in 200 topov. Jugosla-vija je vrgla na mejo več divizij vo-jaštva, ki je pripravljeno za nastop.

Bolgarska vlada je klicala nemudo-ma sejo ministrskega sveta, kateri je predsedoval kralj Sklenila je, da ponudi Jugoslaviji vsa potrebna jamstva in je zatrla takoj list «Hiz-dem», ki je glasilo makedonskih re-volucionarcev. Da bi ne prišlo na me-ji do nemirov, je dala zastražiti ob-mejne kraje.

Kakor kaže, si hoče Jugoslavija zakriti pravočasno hrbet in je odloče-na iti v tej stvari do skrajnosti.

Kaj se godi na španskem.

Na Španskem je proglašeno obsed-no stanje, preki sod je stopil v velja-vo. Kralj je podpisal ukaz, s kate-rim se imenuje vojaški odbor, ki stopi na mesto dosedanje vlade. General Primo de Rivera je postal predsed-nik. Čim je zasedel svoje mesto, je razpustil parlament in vzel v svoje roke vso državno oblast. Kakor pri nas Mussolini tako si je dal na Španskem de Rivera izročiti polno moč, tako da bo odbor generalov de-lal odslej naprej zakone mesto parla-menta. Razlika obstoji pa v tem, da je Mussolinju dal polno moč državni zbor sam, dočim si jo je de Rivera kar vzel, ne da bi prašal za dovolje-nje. Nadalje je dobil pri nas Mussoli-ni polno moč za dobo enega leta, med tem ko ima de Rivera oblast za nedo-ločen čas. V proglasu kralja je reče-no: «vojaški direktorij obdrži oblast toliko časa, dokler ne najde časti-vrednih in sposobnih mož, ki niso še omadeževani od politike.» Kedaj bo-do našli generali te častivredne lju-di? To je odvisno od de Rivera. On vlada lahko na podlagi kraljevega odloka 30 let, če hoče. Parlament je odpravljen, obstoječi temeljni dr-žavni zakoni so trenutno ukinjeni, nad časopisjem je vpeljena cenzura.

Nova narodna bramba.

Kakor pri nas Mussolini tako sku-ša v Španiji general de Rivera ustva-riti poleg rednega vojaštva še neke vrste narodne brambe, obstoječe iz prostovoljnih vojakov, pristašev dik-tatorja. Ime teh brambovcev se glasi «somaten» in pomeni «pozor, stoj!» Njihova organizacija je obstajala že prej v Kataloniji in sedaj bi se mo-rala po načrtu de Rivero raztegniti čez celo državo. Ako se de Riveri posreči izpeljati organizacijo Narod-ne brambe po vsej Španiji, se njego-va politična moč silovito okrepi in vkorenini, ker se bo pač naslanjala na puške in bajonete. Zmagovalec postane neodvisen nele od parlamen-ta, temveč celo kraljevo vojske. Mor-da se zdi de Riveri to neobhodno po-trebno, kajti že sedaj se čujejo glasov-i, da niso vsi generali navdušeni za novega diktatorja. De Rivera je nam-reč izločil iz vojaškega direktorija vse svoje tekmece in jih potisnil v ozadje, da bi ne postali nevarni. Ne-zadovoljnost se pojavlja tudi v raz-ličnih organizacijah častnikov, češ da dela de Rivera vse po svoji glavi in na lastno pest. Iz tega vidimo, da se zmagovalec ne more zanašati na celokupno vojsko in morda računa

tudi že s tem, da bi se utegnil del vojaštva spuntati njegovi diktaturi. Zato se skuša de Rivera najbrž osvoboditi odvisnosti od kraljeve vojske in si ustvarja lastno, slepo vdano armado, na katero lahko vedno in vsakem slučaju računa.

Guverner se je uprl.

Ena najtežavnějšíh nalog, katere mora rešiti de Rivera, je ureditev afrikanke pokrajine Maroko. Že zadnjič smo poročali, da so se domačini uprli španskemu gospodstvu in zadali španski vojski hude poraze. Danes je deželna še v polnem punktu, kar prizadeva Špancem težke skrbi. V javnem mnenju so se pojavile dve struji: eni pravijo, da je treba zatreti gibanje domačinov v krvi, drugi pa mislijo, da se je treba z uporniki pobotati. Španija naj razširi svoje gospodstvo v Maroku z mirno, premissljeno propagando. De Rivera je mnenja, da je treba vporabiti obe metodi obenem. Z enim delom upornikov, ki so se izkazali bolj zmerne,

naj se sklene sporazum, ostalim Maročanom pa naj se napove brezobziren boj. Nabolj odločnim in zagriženim upornikom načeljuje neki Abd-el-Krim in tega moža je treba podjarmiti z vojaško silo. Španija mora oprati sramoto, ki jo je doživela v bitkah proti Maročanom.

To kaže biti program generala de Rivere. Svojo politiko v Maroku je začel diktator brž izvajati in je zato odstavil dosedanjšega civilnega guvernerja v tej deželi. Toda glej čudo, civilni guverner se ni maral vdati in je poziv de Rivere kratko in malo odklonil. Mož je odstavljen, toda vlada kljub vsemu še naprej v Maroku. Po našem bo sicer de Rivera skoro gotovo zmagal, toda punt civilnega guvernerja utegne povečati zmešnjave v Maroku in poslabšati položaj Špancev v tej deželi.

Upor guvernerja dokazuje, da je ureditev in pomirjenje Maroku morda največja preizkušnja nove vojaške vlade.

Ne zdi se nam verjetno, da imajo tako dalekosežen pomen besede, ki smo jih zgoraj prinesli v doslovnem prevodu. Če pa bi ga imele, naj bo prepričana vlada v Rimu, da bomo znali povzdigniti svoj glas, da se bo slisal dalec. In sola ne bo v tem slučaju več za naše otroke kakor hram božji, kar je bila vedno; smatrali jo bomo mi in nasi otroci za hiso, kjer se vliva v mlada srca strup. In ali hoče to doseči vlada v Rimu? Mislimo, da ne.

Potovanje slovenskih učiteljev po Italiji. — Sijajen uspeh pevskega zbora v Benetkah.

Kakor je našim bralcem znano, je te dni pevski zbor Zveze slov. učiteljev v Julijski Krajini začel napovedano potovanje po severnoitalijanskih mestih. Pevski zbor je nameraval prerediti glavno vajo v Trstu, kar pa mu ni bilo dovoljeno vključ posredovanju tržaških italijanskih glasbenikov. Kakor nam poročajo, je pevski zbor nastopil najprej v Benetkah v gledališču Rossini, ki je bilo nabito polno poslušalcev. Pevski zbor je dosegel nepričakovan uspeh. Slovenske narodne pesmi je moral večkrat ponoviti, kajti odobravanju ni hotelo biti konca.

Gibanje proti preklinjanju.

V Čedadu se je te dni vršilo zborovanje, sklicano na pobudo odbora proti preklinjanju. Zborovanja se je vdeležilo veliko število meščanov. Kot govorniki so nastopili tudi odlični zastopniki vojaških in civilnih oblastev, ki so vsi s toplimi besedami vzpodbujali na boj proti preklinjanju. Po mestu so bili nalepljeni letaki z zelo poučnimi napisi, kakor «Kletvina maže um in srce», «Preklinjanje je znak moralnega propadanja», «Preklinjanje je znak neumnosti», «Preklinjanje je zasramovanje Boga in domovine» i. t. d.

S tem gibanjem naših italijanskih sodeželanov se popolnoma strinjamo. Naj bi le našli mnogo posnemovalcev tudi med našim ljudstvom. Saj ima naše ljudstvo v teh hudih časih samo še Boga, h kateremu se lahko obrne: ali naj še Njega preklinja? Preklinjanje res ne dela časti nobenemu narodu, — tudi slovenskemu ne.

Onim, ki hočejo v Ameriko,

javlja agencija Lloyda Sabauda v Gorici, via Contavalle št. 4., da odpotujejo njihovi parniki točno po potovalnem načrtu, ki ga je agencija objavila v listih. Vse nasprotnosti, ki jih širijo različni ljudje po deželi, so lažnjive ter hočejo z njimi samo izkoristiti izseljenca.

Parniki Lloyda Sabauda odpotujejo iz Genove, potovanje s temi parniki je zelo udobno, ker so najmodernejše urejeni, imajo električno razsvetljavo, telefon, ventilatorje i. t. d.

Agencija posebno opozarja na to, da nima zaupnikov in zastopnikov po deželi. Zato ni treba verovati ljudem, ki bi hoteli v njenem imenu

sklepati pogodbe, pobirati denar i. t. d. Vsakdo lahko dobí pri zgoraj imenovani agenciji, ki jo vodi g. E. Rosich, vsa potrebna pojasnila brezplačno.

Centralno bogoslovno semenišče v Gorici.

Centralno bogoslovno semenišče se odpre dne 12. oktobra. Ta dan morajo biti v teku popoldneva vsi gg. gojenci v zavodu, kjer bo naslednji dan ob 8. uri sv. maša «De Spiritu S.» Predavanja začnejo dne 15. t. m.

Za sprejem je potrebno: 1) zakonito rojstvo, 2) krstni list in domovnica, 3) spričevalo o lepem vedenju, izdano od domačega dušnega pastirja, 4) potrebno zdravje, dokumentirano z zdravniškim spričevalom, 5) spričevalo o absolvirani gimnaziji, oziroma tretjem liceju.

Prošnje za sprejem je treba nasloviti na pristojni ordinarijat: rojstni in pristojni v goriško nadškofijo na ordinarijat v Gorici, rojeni in pristojni v tržaško-kopersko škofijo na ordinarijat v Trstu, rojeni in pristojni v škofijo Poreč-Pula na ordinarijat v Poreču in rojeni in pristojni v škofijo Krk (Veglia) — in sicer v kraje, ki pripadajo danes Italiji — na ordinarijat v Zadru.

Učna doba traja štiri leta.

Morebitne nadaljne informacije dajejo posamezni ordinarijati ali pa podpisani.

Ker je pomanjkanje duhovščine veliko, dobijo gg. kandidati po dovršenih študijah lahko takoj službo.

Vodstvo centr. bogoslovnega semenišča v Gorici, dne 17. 9. 1923.

msgr. Jakob dr. Brumat, rektor.

IZJAVA.

Prejeli smo sledečo izjavo, ki jo radi priobčujemo.

«Istrski duhovniki, zbrani dne 30. avgusta 1923. na konferenci v Jelšanah, izražajo «Goriški Straži» priznanje in zahvalo za njen odločni nastop proti nekrščanski in denunciantski pisavi tržaške «Edinosti» v polemiki o političnih umorih. Obsojamo absolutni nacionalizem zapadnoevropskega vzorca, ki je krščanskemu in slovanskemu duhu nasproten, in čegar praktična aplikacija more imeti za naš narod le škodljive posledice. Pozivamo vse sobrate-duhovnike, naj podpirajo in širijo edino-le tako časopisje, ki brez vsake rezerve priznava krščanska in slovanska kulturna načela.

Andrej Furlan, zupnik, Ig. Žganjar, zupnik, Iv. Kovacic, zupnik, Mihael Huso, dekan, Iv. Koruza, zupnik, Al. Lesar, kaplan, Dr. I. M. Kržišnik, dekan, Janko Dolenc, ekspozit, K. Jamnik, ekspozit, Josip Skoda, kaplan, Hubert Leiter, kaplan, Andrej Gabrovšek, kaplan.

IZGUBLJENO.

Dne 10. t. m. je neka oseba zgubila na poti od ulice Camposanto do Kronberga zapisnik in invalidno knjižico Pošten najditelj je naprosen, da jo odda na zupanstvu v Solkanu ali v vikarijatu v Kronbergu, kjer dobi primerno nagrado.

DNEVNE VESTI

Občni zbor Edinosti

Občni zbor Političnega društva «Edinosti» v Gorici se bo vršil v četrtek dne 27. septembra 1923. ob 9. uri zjutraj v društvenih prostorih. Uljudno so vabljeni vsi člani, da se ga vdeležijo.

Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Dnevni red občnega zbora: 1.) Odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora; 2.) Poročilo odbora in njegovih funkcionarjev; 3.) Resolucije; 4.) Volitev ožjega in širšega društvenega odbora; 5.) Slučajnosti.

Odbor.

Hišne preiskave.

Zadnjič smo poročali o hišnih preiskavah, ki so se vršile pri mnogih našincih v goriški okolici. «Piccolo della sera» z dne 18. t. m. ima tozadevno neko zelo značilno poročilo iz Gorice. Pod naslovom: «L'opera di epurazione a Gorizia» (delo čiščenja.) poroča o hvalevrednem namenu podprefekta kom. Nicolottija očistiti naše mesto raznih sumljivih ljudi in dostavlja, da so pri hišnih preiskavah našli mnogo orožja, prepovedanih knjig in spisov, ter da je bilo več ljudi aretiranih. Kar se tiče orožja in prepovedanih knjig, ne vemo nič gotovega. Slišali pa smo sicer marsikaj o nastopu preiskovalnih organov, toda razmere nam ne dopuščajo, da bi jasnejše govorili. Sicer smo pa uverjeni, da naš molk govori tudi cele knjige. Ugotoviti pa moramo, da od onih, pri katerih so se vršile hišne preiskave iz političnih ozirov, ni bil nihče aretiran. Najbolj ogaben je pa konec zgoraj omenjene, v denuncijantske svrhe spisane notice. Glasi se:

Podprefekt je zagotovil, da bo ukre-

nil vse, kar je v njegovih močeh, in z vsemi razpoložljivimi sredstvi, da odstrani iz mesta in okraja vse pijavke, tatove in slaboglasne ljudi ter prepreči gibanje vseh onih, ki žive od nezanesljive in pustolovske politike.»

Tatovi in politični delavci pod enim košem. Hvala lepa!

Ali je mogoče?

Te dni je imel ministrski svet v Rimu kaj zanimivo sejo. Na dnevnem redu je bila razprava o preuredbi ljudskih sol, na eni prejšnjih sej se je razpravljalo tudi o preuredbi višjih sol, toda preuredba višjih sol naše ljudstvo, kateremu se zapirajo se ljudske sole, manj zanima. Uradno poročilo govori tudi o poučevanju neitalijanskih jezikov v ljudskih solah. «S 4. čl. novega načrta — pravi poročilo — se postavlja pouk državnega (italijanskega, pr. ur.) jezika na absolutno prvo mesto, katero mu gre, medtem ko se poučevanje drugih jezikov, ki so v rabi v nekaterih pokrajinah, omejuje na posebne ure.»

Kaj pomeni to? Da se bosta hrvatski in slovenski jezik, ki sta pač deželna jezika v Julijski Krajini, poučevala le po nekoliko ur?! Mi smo ponovno poudarili v našem listu, da nima naše ljudstvo prav nič proti temu, da se v slovenskih ljudskih solah poučuje tudi italijanščina — naj se je, sicer šele v vojnih letih tudi nemščina. — Mi se drimo pregovora: «Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš.» Toda slovansko ljudstvo v Julijski Krajini je odločno proti temu, da bi njegovi otroci hodili v solo — pozabljat svoj materinski jezik. Pri vseh narodih sveta velja načelo: Poučuj otroka v materinskem jeziku! Vse dosedanje delo Italijanov na šolskem polju nam je priča, da se tudi oni drže zase tega večnega pravila. Zakaj naj bi se ravno našim otrokom vzela ta pravica?

Legenda o gozdnem bratu.

Povest, poljski spisal Štefan Zeromski.

Baron iz Mürtchensteina je že nekoliko dni blodil po tem prostranstvu. Uprav pred dvema letoma se mu je tukaj pripetil nek nenavaden dogodek. Nekega dne je spal do belega dneva v največji sobi svojega gradu. Že je namreč precej časa deževalo in megla se je razgrinjala po okolici. Tega dne je Rudolf bil zaspan od jutra, torej ne da bi pogledal niti na božji svet, je poslal nekoliko slug z vodstvom Radloba na čelu češ, da naj gredo pobirati davek od pastirjev, katere je bilo v takem času najlaže maskočiti in jih prisiliti, da so odrajtali to, kar gre. Iz trdega spanja ga zbudi naenkrat šum in sepet. Skočil je urno po koncu, se vsedel v

postelji in drgnivši si oči, pogledal v kot sobane ter videl poleg širokega ognjišča, mlado deklico, katera je sedela na kamenitih tleh in zrla vanj s široko odprtimi očmi. Skozi okrogle šipe iz debelega zelenega stekla, vdelanega v svinčeni okvir, je prodiralo v sobo tako malo mračne svetlobe, da je Rudolf komaj mogel razločiti črte svojega gosta. Domislil pa se je, kaj to pomeni. Njegov ljubček Radlob mu je obenem z nabranim davkom prinesel iz tega pohoda takšen plen, ukraden po noči iz pastirske kočice in pa tudi neko žival, vjeto na motvozu. Baron je stal poleg deve in jo dvignil na rokah s tal. Nasmejale se je radostno na vse grlo, potegnivši jo na vso moč k luči. Po običaju pastirskih deklet je imela la-se namazane s slanino in spletene na glavi v veliko kito. Bila je na pol na-

ga, kajti ko so jo vjeli, so jo povezali z vrvmi in vlekoč zvezano poleg konja, so raztrgali njeno jopico in spodnjico, narejeno iz debele, vaške tkanine. Na odmev smeha je gospod Radlob odprl duri in stoječ na pragu, je kazal gospodarju svoje bele zobe. Rudolf je zamahnil z roko in ogovoril deklico. Ni ga razumela, marveč začela nekaj govoriti v narečju Romanov, potomcev cesarske vojske, kateri bivajo na brebih gorovja, ki obkoluje dolino Gaster. Njen rimski poluobraz, zale oči in kri, kipeča pod začrnelo kožo, so ga jele begati. Ko jo je tako z zanosom gledal, je ona naenkrat skočila proti njemu, stisnila pest, ga sunila v prsi in porinila na posteljo ter obenem z drznim skokom skočila na potlakovana tla. Malone znorelo jo je vjel ob času ter jo hotel oglušiti z močnim u-

darcem, kar ga odvrne od te namere njen pogled. Ta pogled ga je prešinil skozi in skozi slično bodalu. Polastila se ga je nakrat nevolja do te deklice. Odvrnil se je proč od nje in omahoval za trenutek. Na to je poklical Radloba z naročilom, naj mu takoj osedla konja. Ko so njegova kopa zaropotala po tlaku, je prijel deklo močno za roko, jo pospremil na stopnice, privezal s trakom k sedlu, zasedel konja in odjezdil skozi duri. Jezdec tako, je niti enkrat ni pogledal. Šele ko se je vstavil v dolini Lürtsch, se je obrnil proti njej. Niti za trenutek ni spustila izpred svojih oči niti njegove roke niti sekire, vrseče ob sedlu. Njena okrogla, začrnela ramena so neprestano trepetala, beli zobje, slični volku, so klepetali in znoj ji je brez prestanka v kapljicah stal na čelu.

Mestne novice

Smrtna kosa.

V nedeljo 16. t. m. je umrl v svojem stanovanju v via Caprin v bližini severne postaje g. Anton Češut star 60 let, adjunkt pri podprefekturi v Gorici. Služboval je dolgo vrsto let pri političnem oblastvu v Gorici. Pred prevratom je bil tajnik okr. glavarstva. Vsi, ki so imeli opravke s političnimi oblastvi, bodo ohranili ljubeznivega in postrežljivega moža v dobrem spominu. Počivaj v miru! Preostalim naše sožalje.

Amerikanski milijonar v Gorici.

Zadnje tedne je potoval po Italiji znani američanski milijonar Otto Kahn, da bi proučil gospodarske razmere naše države. Koncem prejšnjega tedna je bil tudi pri nas v Gorici. Kakor poročajo italijanski listi, je bil zadivljen nad silnim razmahom našega gospodarstva v zadnjem času. Obiskal je tudi nekatera najbolj znana bojišča in pokopališča. Iz Gorice je odšel v Trst, da premotri tudi tamnejši silni razmah gospodarstva.

Zopet tatvine.

Pred kratkim smo z zadovoljstvom ugotovili, da hoče novi g. podprefekt zatreti z vsemi razpoložljivimi sredstvi razne temne elemente, ki se potikajo po našem mestu. Kljub vsem naporom varnostnih organov so pa tatvine še vedno na dnevnem in nočnem redu. V soboto noči so n. pr. ukradli iz dvorišča Izidorja Lečica v ulici Akvileja kuretine za 200 lir. Ravnotako je v soboto popoldne zmanjkalo g. Andreju Vidiču iz Plazmanjke g. Andreju Vidiču iz Plazmanjke, ki ga je pustil za nekaj trenutkov v veži dotične hiše.

Mrak v Gorici.

V soboto 22. t. m. ob 20h vprizori dramatični odsek «Adrije» v Trg. domu Petrovičeveo dramo «Mrak». Čisti donos prireditve je namenjen Dij. Matici. V soboto vsi v Trgovski dom!

«Splošno slovensko žensko društvo» v Gorici

Je pričelo svoje vsled poletnih počitnic prekinjeno delovanje z odborovo sejo dne 14. sept. Določilo se je, da bodo redne odbore seje vsaki 1. četrtek v mesecu od 14. — 15.ih, delavni dan vsaki četrtek od 14.—16.ih, uradni dan za stranke pa vsaki torek od 14.—15.ih v društveni sobi, v I. nadstr. «Trgovskega doma». Ob delavnih dnevih se sprejemajo naročila za pripravo in napravo ročnih del, na kar se posebno opozarjamo naše na deželi bivajoče učiteljice in prijateljice društva.

Vsem obiskovalcem lanskega tečaja za francoščino bodi javljeno, da se ta tečaj nadaljuje in vsi oni, kateri se zanimajo za ta jezik, so vabljeni, da se priklase do 15. okt. Pričakujemo, da ne bo manjkalo nihče izmed lanskim vdeležencev.

Ustanovi se na novo tečaj za italijanščino, na katerega opozarjamo zlasti šolsko mladež v srednjih solah, ki se mora večkrat boriti z težkočami jezika. Istotako na novo se ustanovi tečaj za slovenščino.

Prijave za vse te tečaje se sprejemajo do 15. okt. ob uradnih urah v društveni sobi, v I. nadstr. «Trgovskega doma» ali pa izven uradnih ur v III nadstr. istotam, pri g. Vidmarjevi. Šolnina za vsaki tečaj bo odmerjena po številu obiskovalcev: čim več jih bo, tem nižja postane. Poslužujte se pridno te ugodne prilike in prijavljajte se v obilnem številu!

One članice, katere so zastale s članarino, so naprošene, da jo kmalu poravnajo!

Akad. fer. društvo «Adrija»

Priredi skupno z goriškim srednješolskim dijaštvom v soboto 29. t. m. v Trg. domu poslovljni večer z zelo obširnimi in raznovrstnim programom.

Poslala se bodo te dni tudi posebna vabila. Vabimo!

Izpitni na kr. srednjih solah v Idriji v jesenskem roku t. l.

V smislu naredbe kr. min. za uk se morajo vsi dijaki, ki želijo na novo vstopiti, pa tudi oni, ki so že obiskovali srednje sole v Idriji, pismeno prijaviti pri ravnateljstvu do 29. t. m. in izrecno navesti razred, v katerega se hočejo vpisati.

1) Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije in realke bodo dne 11. in 12. oktobra od 9.—12. in od 14.—17 h. Ti dijaki se imajo zglasiti v spremstvu očeta ali katerega drugega sorodnika dne 11. oktobra od 8.—9. h pri ravnateljstvu in prinesiti s seboj krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Ti učenci morajo do 31. decembra t. l. dopolniti starost 10 let. Mlajši se sprejemajo samo pod pogojem, ako so dobili izpričevalo 4. razreda ljudske sole s klasifikacijo najmanj 8/10 v vseh predmetih. — Sprejemni izpiti za I. razred realke in gimnazije so pismeni in ustmeni in obsegajo slovenščino in računstvo. Pismeni izpit iz slovenščine sestoji iz narekovanja ali pa obnovitve, pri čemur pride v poštev pisava, iz računstva pa iz naloge iz štirih osnovnih operacij s celimi in desetinskimi števili. Pri ustmenem izpitu iz slovenščine se zahteva gladko čitanje obnovitev in razlaganje berilnega sestavka in poznavanje slovniških oblik. Pri ustnem izpitu iz računstva se zahtevajo osnovne operacije kakor pri pismenem.

2) Sprejemni izpiti za višje razrede obeh zavodov se bodo vršili dne 9., 10. in 11. oktobra od 8.—12. in od 14.—17. h. Prošnje za sprejem v višje razrede morajo biti kolekovane z 1 liro in opremljene s krstnim listom, z zadnjim izpričevalom in z izrecno označbo razreda, za katerega želijo delati sprejemni izpit, z domovinskim listom in z dokazom istosti prosilca (to je s sliko, potrjeno pe županstvu ali pa po notarju, zadržuje tudi potni list) in se morajo predložiti najkasneje do 28. septembra 1923.

3) Pismeni izpiti zrelosti za one kandidate, ki se na novo prijavljajo, kakor tudi za one, ki imajo ponavljalne izpite, začnejo dne 1. oktobra in se nadaljujejo dne 2., 3., 4., 5. in 6. oktobra. Ustmeni izpiti začnejo dne 8. oktobra ob 8 h. Prošnje in priloge kakor pod 2).

4) Pristojbine, vpisnina in solnina. Vpisnina za I. razred in za novodošle dijake iznasa 60 lir. Pristojbina za sprejemne izpite za I. razred gimnazije in realke 60 lir. Učenci I. razreda smejo prositi za odlog plačanja. Pri dobrem napredku, lepem obnašanju in pri uboznosti staršev je vsakemu učencu možno, doseči oprostitev plačanja šolnine po pegojih, ki jih bo odredilo kr. naučno ministrstvo. — Pravilno opremljene prošnje se imajo **takoj ob začetku šolskega leta izročiti razrednikom.**

Vsak dijak gimnazije in realke ima plačati takoj pri vpisovanju 16. 50. lir za telovadbo.

Šolnina za I., II. in III. razred gimnazije in za I.—IV. razred realke iznasa na leto 100 lir, za IV. in V. razred gimnazije 200, za licej in za višjo realko 300 lir. Šolnina se plača v 4. enakih obrokih, in sicer pri vpisu, konec decembra, februarja in aprila vsakega leta. Učenci I. razreda smejo prositi za odlog plačanja. Pri dobrem napredku, lepem obnašanju in pri uboznosti staršev je vsakemu učencu možno, doseči oprostitev plačanja šolnine po pogojih, ki jih bo odredilo kr. naučno ministrstvo. — Pravilno opremljene prošnje se imajo **takoj ob začetku šolskega leta izročiti razrednikom.**

Na nepravilno opremljene in zakasnele prošnje se ravnateljstvo ne sme ozirati.

Opomba. Občinstvo se ponovno opozarja, da morajo vse vloge na ravnateljstvo biti pravilno kolekovane. **Za odgovor mora stranka priložiti zavitek s točnim naslovom in z znamkami,** sicer ne dobi odgovora.

Kaj je novega na deželi

Sv. GORA.

Na praznik dne 8. in v nedeljo dne 9. t. m. je bilo na našem vrhu živahno kot še malokdaj. Na tisoče in tisoče pobožnih romarjev od vseh strani se je prišlo pokloniti naši gorski Kraljici. Brez pretiravanja lahko trdimo, da jih je bilo nad desetisoč. Vsled velikega navala je bila začasna cerkev, oziroma kapela premajhna. Zato so se vršile slovesne sv. maše in pridige oba dni na prostem, in sicer na razvalinah prejšnje ponosne bazilike. Sv. maše so se brale na nekdanjem glavnem oltarju. Bilo je sicer zelo slikovito, toda brezdvomno je pohitela marsikatera vroča prošnja proti nebu, da bi se kmalu zopet dvignila iz razvalin obnovljena nekdanja veličastna bazilika.

Opozarjamo romarje, ki gredo na Sv. Goro, da tam ni trafike, ker je oblastvo ni dovolilo. Kadilci vzemite zato tobačni material s seboj! Za jedila je preskrbljeno.

KANAL.

Ker so zadnji dogodki v našem trgu in okraju vzbudili občo pozornost, vemo, da so čitatelji «Goriške Straže», radovedni, kaj je pri nas najnovejšega. Marsikaj bi bilo treba oti pozabljivosti, toda za danes naj zadostuje če sporočimo javnosti novi odbor našega fašja: pol. tajnik inž. Caccese Fr.; odborniki: kap. Fazzoli, geom. De Filippo, Mistichelli in Musnich. Mi smo z odborom zadovoljni, ker so v njem vsi Italijani.

Velika prireditve v Ribemberku.

Na bendimsko kvaternico 23. IX. proslavi tukajšnje K. S. I. D. petnajstletnico svojega obstoja z veliko javno prireditvijo. Poleg domačih telovadcev nastopijo tudi vsi sosedni telovadni odseki. Za telovadci nastopi tudi vrsta telovadkinj z dvojnimi vajami. Poleg tega nastopijo tudi pevski zbori iz Dornberga, Batuj, Kamenj, Brij, Gaberja in Saksida. Vsi ti zbori nastopijo z eno skupno pesmijo — do 160 pevcev. Pri prireditvi sodeluje «Godbeni krožek» iz Mirna. Telovadci imajo skupno vajo ob 1. pevcu ob 2½ v prostorih «Hran. in pos.» Pridite vsi, K obilni vdeležbi vabi odbor.

Sv. LUCIJA ob Soči.

Vprizoritev drame v treh dejanjih «Mrak» in glume «Na Skoku» se je prenesla na nedeljo dne 23. t. m. Predstava se bo vršila ob 4h popoldne v Mikuževi dvorani.

Pohitite vsi v nedeljo v Sv. Lucijo. Pripominjamo, da je čisti dobiček tudi te prireditve namenjen Dij. Matici. **LIVEK.**

Kdor je bil 16. septembra na Livku, ta je videl, kaj vse zmorejo Livčani. Slov. izobr. društvo na Livku je priredilo dramo: Razvalino življenja. Drama je težka, a vrli Livčani so jo izborno igrali. S strahom sem stopil v dvorano, ker mislil sem «polomili jo bojo». Niso pa nič polomili, temveč pokazali s svojim neustrašenim nastopom, da so zmogni prirediti se kaj težjega.

Seveda, povsod kjer je človek so tudi človeške zmete. Tako so se tudi pri tej igri opazile nekatere napake, na katere moramo opozoriti. Urh Kante je bil premlad nasproti svoji hčeri Lenčki, ki se že moži. Lenčka je igrala dobro, a bila je prethi in preveč neobčutljiva. Njena srčna bol in razdvojenost je ostala skrita namesto, da bi to pokazala v govoru in kretnji. Po mojem osebnem mnenju je igrala Tona najbolje, samo drugič naj glasneje govori. Martin, Ferjan, Sirk in Mica so igrali tudi dobro, vendar bi lahko bolje. Martin je bil v govoru v prvem dejanju in zadnjem enak brezčuten človek. Sirk ne zna markirati pijanca. Glavna napaka, ki

se je opazila pri vseh je prehitro govorjenje. Napaka je bila tudi na koncu, ko Martin Lenčko zadavi; Lenčka je prehitro umrla.

Društveniki, le korajžno — ne bojte se nikogar!

IZ ŠTANJELA.

V nedeljo, dne 16. t. m. smo končali sv. misijon, ki so ga vodili preč. gospodje z Grada pri Mirnu v družbi z gospodom patrom Romualdom.

Kakor se dogaja povsod, tako je bilo tudi pri nas. Nekateri so se bali sv. misijona v začetku. Ko so se pa prepričali na svoje oči in na svoja ušesa, da sv. misijon ni nič laudega, ampak, da je le prijeten čas Gospodovega obiskovanja, so ga vzljubili in so prav v obilnem številu pazno poslušali pridige ter prejeli sv. zakramente. Tako smo se za nekoliko časa odtrgali iz prahu zemlje.

Križ, ki smo ga pred sklepom blagoslovili, nam bo v bodrilo, tolažilo in v spomin vseh milosti sv. misijona.

Pretežak je, da bi ga bili mogli nositi v sprevodu, zato smo pa zaključili misijon s sprevedom z Najsvetejšim, katerega se je vdeležila velika množica.

Zahvaljujemo se ob tej priliki prečastitim gospodom misijonarjem in jim kličemo: Bog plačaj Vašo požrtvovalnost in Bog blagoslovi seme, ki ste ga sejali. —

LOKOVEC.

Dne 14. t. m. je umrl po daljši in težki bolezni previden s tolažili sv. vere. občeprijubljen občan g. Franc Bremec, Zlo-mar. Kako so vsi spoštovali blagega pokojna, je pokazal lep pogreb, katerega se je udeležilo zelo mnogo ljudi med temi vse ugledno občinstvo z g. županom. Pokojnik je bil blagega značaja, zelo delaven in napreden mož, ki si je bil z vztrajnim delom postavil trdno domačijo. Bil je tudi več let podzupan in bil v občini vedno spoštovana oseba. Svetila mu večna luč, preostalim pa naše sožalje.

SVINO pri Kobaridu.

Slov. izobraževalno društvo na Svinem priredi v nedeljo 23. septembra veselico. Na sporedu je igra: Babilon ali zmešnjavo nad zmešnjavo, komedija v 5 dejanjih in petje. Če se hočete posteno nasmejati, pridite v nedeljo na Svino. V slučaju slabega vremena se igra preloži na 30. septembra.

PRVAČINA.

«Goriška Straža» je priobčila 23. julija t. l. dopis pod naslovom: «Sprejem prefekta v Dornbergu». Sedaj po skoro dveh mesecih sprejemamo iz Prvačine od načelnikov obeh krajevnih godb popravek, ki ga z res iskrenim veseljem priobčujemo. Popravek namreč slove: «Ni res, da bi o priliki poseta g. prefekta Pistentija v Dornbergu dne 15. 7. 1923. svirala naša godba ob njegovem odhodu «Slovenec, Srb Hrvat», pač pa je res, da je godba svirala koracnico «Giovinezza.»

Prvačina, dne 12. 9. 1923.

Načelnika obeh godb: Ivan Persič l. r. Furlani Albert l. r.

Gospoda načelnika naj bodita prepričana, da je Straza poročala svoječasno v dobri veri pač tako, kakor se je glasil dopis. Vzamemo pač na znanje, da vrla godba ni svirala znane slovenske himne Slovenec in Hrvat, temveč Giovinezza. Slovenska javnost naj blagovoli potemtakem spremeniti svoje mnenje o prvski godbi. To storimo tem raje, ker ne maramo delati stari sokolski godbi in narodnim slovenskim možem krivice.

MIREN.

Kvaternica se obhaja v nedeljo 23. septembra 1923. na Gradu v Mirnu.

Prva služba božja se obhaja ob 6h uri, druga ob 10 uri. Popoldne shod M. D. ob 3h, ob 4h večernice. — K velikim vdeležbi vabi predstojništvo.

GOSPODARSTVO

Kaj je z žganjekuho?

Prinašamo zelo važen članek, ki ga priobčuje zadnji «Gospodarski list».

Prvi zakon, ki je spremenil prej veljavno zakonodajo o žganjekuhi, je zakon z dne 22. oktobra 1922 št. 1409; objavljen v «Gazzetti Ufficiale» št. 263 z dne 10. novembra 1922. Na podlagi tega zakona so bila raztegnjena na naše pokrajine vsa določila, veljavna v starih pokrajinah Italije razen onih glede prostorov, kjer se žganjekuha vrši. Predpisi glede prostorov morejo stopiti (ne morajo) v veljavo s koncem 1. 1924.

Najvažnejša določba raztegnjenega zakona je ta, da ni več dovoljena davka prosta žganjekuha za domačo uporabo. Dovoljen pa je lastnikom žganjskih kotlov za dobo 2 let (do 11. novembra 1924) popust polovice davka za toliko žganja, kot ga je bilo prej davka prostega za domačo uporabo.

S tem zakonom določen davek je znašal 10 L na 1 l 100% alkohola in je bil do danes že dvakrat povešan, in sicer z zakonom z dne 28. decembra 1922 št. 1672 (v veljavi od 1. januarja 1923) je bil prvič povešan ta davek na 12 L na 1, drugič pa z zakonom z dne 9. julija 1923 (v veljavi z dne 14. julija 1923.) pa na 15 L.

Kako visok je ta davek pri našem žganju? Davek od 15 L na liter velja za 100% ganje, kar ni več žganje, temveč čist alkohol, čist spirit. Naš tropinovec ima največ 50% alkohola, kar pomeni, da se nahaja v 1 l 50% žganja pol litra alkohola; torej plača tako žganje polovico od 15 L to je 7.50 L državnega davka. Ako ima tropinovec le 40% alkohola, plača 4/10 od 15 L, to je 6 L. Recimo, da ima brinjevec 30% alkohola, plača 3/10 od 15 L, ali 4.50 L. Slivovka ima recimo 25% alkohola, torej plača vsak liter ¼ od 15 L, kar je enako 3.75 L na liter. Ta davek je državni davek in ne izključuje deželne doklade.

Od 1. januarja 1923 naprej se plača davek od dobe kuhanja in ne od dobljenih litrov žganja. Vsak lastnik kotla ima eno listino, sestavljeno od pristojne davčne oblasti, na kateri je zapisano, koliko davka se plača od tega kotla, ako se kuha z njim skozi 24 ur. Dnevna taksa žganjekuhe zavisi:

1. od velikosti kotla,
2. tvarine, ki jo hočemo žgati,
3. števila dnevni napolnjenj in
4. od davka na 100% alkohol.

Naši kotli vsebujejo navadno od 50 l do 150 l. Večjih kotlov je pri nas malo. Za vsak kotel je določeno, koliko kg gre vanj določene tvarine, surovine za žganje.

Pri nas kuhamo žganje iz vinskih tropin, sadnih tropin, svežega sadja, brinja itd. Za vsako imenovano tvarino je določeno, koliko čistega alkohola da 100 kg te tvarine. Seveda dobimo pri večjih kotlih vedno nekaj več žganja iz enakega števila kg surovine. To zakon o žganjekuhi tudi upošteva, in sicer pravi, da dobimo iz 100 kg vinskih tropin pri kotlu od 50—70 litrov 2.70 alkohola, pri kotlu od 75—150 l 2.80 l in pri večjih kotlih 3 l 100% alkohola. Pri vinu — ako kuhamo pokvarjeno vino — so te postavke precej višje.

Število dnevni napolnjenj je za naše razmere mnogo previsoko in tu tiči tudi vzrok, zakaj je pri nas žganjekuha onemogočena. Na naše kotle skuhamo dnevno okoli 4—7 kotlov, uradno se pa to število za precej poveša. Dnevno število kotlov se seveda menja po tvarini, ki jo kuhamo.

Davek je štalen in določa 15 L od 1 l čistega alkohola, oziroma pri nas do 11. novembra 1924 polovico.

Dnevno takso za žganjekuho dobimo na ta način, da množimo število kg — izraženo v % — ki je na kotel in tvarino določena, s številom kotlov, ki jih dnevno skuhamo, vse skupaj zopet množimo s številom litrov alkohola ki ga dobimo

iz gotove tvarine pri določenem kotlu, ter zopet vse skupaj množimo z davkom na 1 l čistega alkohola. Primer: Ivan Kopač ima žganjski kotel, ki drži 70 l. Uradno je določeno, da gre v njega 35 kg. 0.35 q) tropin; dnevno napolnimo ta kotel 10 krat; 100 kg. tropin na 3 l alkohola (ne žganja), davek je 15 L na l alkohola. Torej:

0.35 × 10 × 3 × 15 = 157.5 L, kar predstavlja dnevno takso za kuhanje tropin na kotel Ivana Kopača.

(Konec prihodnjic).

VALUTA.

Dne 19. septembra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 24.40 — 24.80 L.
za 100 avstr. kron — 3.2 — 3.3 stot,
za 1 dolar — 22.45 — 22.60 L.
za 1 funt 102.30 — 102.60 L

Domače je le domače,

so dejale nekdanje naše gospodinje in zahtevale povsod le domače testenine „PEKATETE“.
So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Lloyd Sabauda

V kratkem odidejo iz Genove v

Severno Ameriko

veliki parniki:

«CONTE ROSSO»

«CONTE VERDE»

3. in 21. oktobra 1923.

v Južno Ameriko

«Regina d'Italia» 10. oktobra 1923.

«Tomaso di Savoia» 31. oktobra 1923.

«CONTE VERDE»

14. novembra 1923

V AVSTRALIJO:

«Principessa Giovanna» 12. okt. 1923.

Vsi odhodi se vršijo natančno po potovalnem načrtu.

AGENCIJA:

GORICA, VIA ONTAVALLE št. 4.

Izredni občni zbor

Tolminske hranilnice in posojilnice v Tolminu se bo vršil dne 30. sept. ob 1. uri popoldne v združni pisarni s sledečim dnevnim redom:

1. Sklep glede dviganja hranilnih vlog, vloženi pred 3. novembrom 1918.
2. Slučajnosti.

V slučaju, da ne bo ob določenem času občni zbor sklepčen, se bo vršil pol ure kasneje občni zbor, ne glede na število navzočih članov. Odbor.

PRESELITEV.

Podpisani vljudno naznanjam, da sem se iz dosedanjega bivališča preselil v hišo št. 7. nasproti gostilne Bratina in ondi odprl svojo krojaško delavnico in prodajalno izgotovljenih oblek. Cenjenim odjemalcem se priporočam za nadaljna naročila.

V Ajdovščini, dne 16. sept. 1923.

Ivan Kertelj,
krojaški mojster

VABILO.

Hranilnica in posojilnica v Mirnu bo imela svoj Redni občni zbor dne 7. oktobra ob 3 urah popoldne v svojem uradu s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računa za leto 1922.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Sučajnosti.

K udeležbi vabi Odbor.

Odlična družina sprejme dijakinjo na hrano in stanovanje. Naslov pri upravništvu.

HARMONIJI v dobrem stanu kupim takoj. Ponudbe na upravo «Goriške Straže».

ZOBOTEHNIŠKI AMBULATORIJ

Brezigar Rudolf

sprejema od 8—12, predp. in od 2—6 pop. Viale XXIV Maggio (prej Via Tre Re) št. 16, II. nadstr.

Zdravnik

Dr. F. Jakončič

Gorica

Gosposka ul. (Via Carducci) 6
ordinira za notranje in otroške bolezni.

Prodaja na obroke.

S prvim septembrom je otvorila firma: «Grande Emporio Rateale» (centrala v Trstu),

Via Duomo 5, II.

svoje podružno skladišče.

Prodaja: izgotovljene obleke in po meri, najfinejše manufakturno blago, suknje, dežne plašče, obušalo, klobuke, ovratnike, rokavice, naramnice, perilo itd.

Cene brez konkurence! Obroki mesečni in tedenski. Krojačnica prvega reda. — GORICA, Via Duomo 5-II.

Kmetovalci!

Kdor želi TOMAŽEVO ŽLINDRO, kalijevo soli ali druga umetna gnojila, naj jih naroči pri domači hranilnici ali zadrugi, v goriški okolici pa pri

Zadružni Zvezi v Gorici

Corso Giuseppe Verdi 37, I. nadstropje.

TEOD. HRIBAR (nasl.) - GORICA

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Naša zavarovalnica L'„UNION“

je največji svetovni zavod. Delniški kapital Fr. 20 Milijonov, zav. kapitali v veljavi čez 70 Milijardov Fr. Ustanovlj. 1828.

Generalni zastopnik **AVGUST RAVNIK**
Gorica, Corso V. E. 28-I.

Zastopniki se še sprejmejo.